

İYİ MÜSLÜMANIN ÖZELLİKLERİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdulillâhi rabbi'l-âlemine hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Hamden kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih.

es-Salâtu ve's-selâmu alâ hayra halkihî seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsve-tine'l-haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'd: Fa'lemu eyyühe'l-ihvân, fe inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdasâtuhâ ve külle muhtesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün. Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*إِنَّ اللَّهَ يُدْنِي الْمُؤْمِنَ، فَيَضَعُ عَلَيْهِ كَنَفَهُ وَيَسْتُرُهُ،
فَيَقُولُ: أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا، أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا؟ فَيَقُولُ:*

نَعْمَ أَيُّ رَبِّ، حَتَّى إِذَا قَرَّرَهُ بِذُنُوبِهِ، وَرَأَى فِي نَفْسِهِ
أَنَّهُ هَلَكَ، قَالَ: سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا، وَأَنَا
أَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ، فَيُعْطَى كِتَابَ حَسَنَاتِهِ، وَأَمَّا
الْكَافِرُ وَالْمُنَافِقُونَ، فَيَقُولُ الْأَشْهَادُ: {هُؤُلَاءِ الَّذِينَ
كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ}

*Innallâhe teâlâ yüdni'l-mü'mine fe-
yedau aleyhi kenefehû ve yesturuhû Fe-
yekûlu e ta'rifu zenbe kezâ ve e ta'rifü zen-
be kezâ? Fe-yekûlü. Neam ey rabi, hattâ izâ
karrarahû bi-zünûbihî ve raâ fî nefsihî en-
nehû heleke.¹*

*Kâle fe innî kad setertühâ aleyke fi'd-
dünyâ ve ene aġfiruhâ leke el-yevme, sümme
yu'tâ kitâbe hasenâtihi ve emme'l-kâfiru
ve'l-münâfikûne fe-yekulü'l-eşâd: Hâ ulâ
illezîne kezebû alâ Rabbihim. E â
la'netullâhi ale'z-zâlimîn.*

Sadaka Resûlullah fi mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

¹ Buhârî, “Mezâlim”, 2, r. 2441; Müslim, “Tevbe”, r. 52; İbn Mâce, “İftitâh”, 13, r.183.

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Allahu Teâlâ hazretleri sizleri ve bizleri dünya ve âhiretin hayırlarına erdirdi. Peygamber Efendimiz'in şefaatine, iltifatına nail eylesin. Âhirette Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin.

Peygamber Efendimiz'in mübarek hadislerinden bir miktar okuyup dinlemek üzere oturmuş bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve iza-hına başlamazdan önce; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e saygımızın, sevgimizin, bağlılığımızın nişanesi olmak üzere ve onun cümle âl'inin, ashâbının, etbâının ve ahbâbının ruhlarına hediye olmak üzere ve cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, evliyâullahın, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin, fatihlerin, hayrât u hasenât sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye, uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye, okuduğumuz kitabı telif eylemiş, bu hadisleri nakletmiş olan alimlerin, râvilerin ruhlarına hediye ol-

sun diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, ondan sonra başlayalım. Allahu Teâlâ hazretleri kabul eylesin.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Mübarek hadîs-i şerîfin metnini teberrükten okumuş olduk.

Bu uzunca hadîs-i şerîf İbn Mâce ve sâir kaynaklarda var. Abdullah b. Ömer *radiyallahu anh'ten* rivayet edilmiş.

Ve raâ fî nefsihî ennehû heleke. “Kul da kendi kendine eyvah, mahvoldum, diye bir kanaate geldiği zaman...”

Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri; “Filanca zaman yaptığın günahı hatırladın mı?” diye bütün günahları soruyor. Allahu Teâlâ hazretlerinden bir şey saklamaya imkânı yok ki, saklanacak değil ki! O da ne yapsın:

a. Başkalarının Günahlarını Gizlemek

“Evet yâ Rabbi!” diyor, boynunu büküyor; utangaç, mahcup, pişman, perişan, itiraf ediyor. Bütün günahları sayılınca kim bilir ne terler döküyordur, burada terlerden bahsedilmiyor ama o mü'min kul, “Helak oldum,

bittim, benim işim bitti, ben artık mahvoldum...” dediği sırada;

Kâle fe innî kad setertühâ aleyke fi'd-dünyâ.

Allahu Teâlâ hazretleri buyurur ki;

“Dünyada iken ben senin bu günahlarını gizlemiş idim. Başka insanlar duymadı.” Tenhada bilmeden yapmış oldular.

Başka insanların bilmemesi de Allah'ın setretmesiyle oluyor. Allah Settâru'l-uyûb olmasa, günahları, ayıpları örtücü olmasa, örtmese şu dünyada insanların birbirlerinin yüzüne bakacak hali kalmaz! Settâru'l-uyûb olduğundan örtüyor da kimse görmüyor.

Ve ene ağfiruhâ el-yevm. “Hani dünyada ben sana o günahları örtmüştüm, bu gün de mağfiret ediyorum!

Allahu Teâlâ hazretleri; kula, helak olduğu sandığı sırada; “Ey kulum! Ben seni dünyada örttüm, setrettim, günahlarını başkalarına göstermedim. Burada seni mahşer halkına rezil edecek değilim. Bak insanlarla ilgini kestim, seninle mahremâne konuşuyo-

rum; řu řu günahları işledin, seni fazl u ke-remimimden afv u mağfiret ettim!” der.

Sümme yu'tâ kitâbe hasenâtihi bi-yemînihi. “Bu müjdeden sonra o kulun yazılmış olan amel defteri kendisine “Al defterini!” diye sağ yanından verilir.”

Mâlum;

إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

*Innâ künnâ nestensihu mâ küntüm ta'lemûn.*² “Allahu Teâlâ hazretleri, insanoğlunun bütün işlemiş olduğu işleri meleklerine tespit ettiriyor.”

“Video gibi mi, kaset bant gibi mi, her ikisi gibi mi?..”

Hepsinden çok daha mükemmel bir şekilde, hiçbir şeyi eskimeden, kaybolmadan, her şeyi tespit ettiriyor; ona insanın kitabı deniliyor. Melekleri günahlarını, sevaplarını yazıyorlar; o kitap. Her insanın yaptığı işler yazılıyor.

Bizim okuduğumuz hadisler yazılıyor, sizin dinlediğiniz vaazlar, namazlar, tesbihler,

² 45/Câsiye, 29.

sevaplar, günahlar yazılıyor... Bu kitap sağ yanından verilir. Sağ yanından verilmesi kulun afv u mağfiret olacağıının sembolü. Sağ taraftan “Al kitabını!” deniliyor.

Kitap denilen şey ne?

Dünyada yapmış olduklarının hepsinin yazılı bulunduğu şey.

Kehf sûresinde bildiriliyor, insanlar bu kitabı açacaklar da;

مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ
أَحَدًا

*Mâlî hâze'l-kitâbi lâ yuğâdiru sağîraten ve lâ kebîraten illâ ahsâhâ ve vecedû mâ amilû hâdıran ve lâ yezlimu Rabbüke ehadâ.*³

Sayfaları karıştırdıkları zaman dünyada ne işlemişlerse karşılarında hepsini hazır görecekler.

“Allah Allah! Küçük büyük hiçbir şey bırakmamış, hepsini kaydetmiş, nasıl bir kitap?

³ 18/Kehf, 49.

Amel defteri nasıl bir defter? Bu nasıl bir tespit?.." diye hayretler içinde kalacaklar.

Allahu Teâlâ hazretleri dünyada da âhîrette de kullarına zulmetmiyor, kullar günah işleyip kendilerine zulmediyorlar. Onlara sağ tarafından verilecek; kâfirlere solundan, arkasından verilecek. O veriliş tarzları da helak olacaklarının sembolü, alameti olmuş oluyor; mahvolacaklar.

Ve emme'l-kâfiru ve'l-münâfıkûne feyekulü'l-eşâd: Hâ ulâ illezîne kezebû alâ Rabbihim. "Kâfirin ve münafığın durumuna gelince, şahitler onlara; 'Rab'lerine yalan isnat eden, Rab'lerinden kendilerine gelen dinin ahkâmını, vahiylerini inkar edip de o dinin ahkâmını yalan sayanlar işte bunlardır!' diyecekler."

Çünkü her şey şahitli, ispatlı oluyor. Melekler, başka varlıklar şahit, eller ayaklar şahit! İnsanın âzâsı; derisi, eli, ayağı, gözü, kulağı kendisinin aleyhinde şehadet edecek! Ve insanoğlu şaşıracak! Allah her şeyi konuşturmaya kâdir, bunları konuşturacak.

"Şu günahı işledin mi?"

İsterse o inkâr etsin, derisi; “Yâ Rabbi, evet ben onu tutmuştum.”

Gözü; “Evet yâ Rabbi, ben onu seyretmişim.”

Kulağı; “Evet, ben o çalgıyı, türküyü işitmişim.”

Ayağı; “Evet, ben o tarafa varmışım.” diye söyleyecek. Hem insanın kendi vücudundaki azalarından, hem çevresindeki eşyalardan şahitler çok!

Mesela camiye giderken yürüdüğü taşlar kendisine şahit olacak, yanından geçtiği ağaçlar, duvarlar şahit olacak, başka insanlar şahit olacak, hiç yanından ayrılmayan melekler şahit olacak... İşte o şahitler hep birden;

“İşte bunlar; Rab’lerinin ahkâmını, emirlerini yalanlayan, dinlerini yalandır, hiçe sayanlardır!” diyerek kâfirleri ve münafıkları gösterecekler. “Bunlar kâfirdir, bunlar münafıktır, hak yolda yürümediler!” diye şahadet edecekler.

E â la’netullâhi ale’z-zâlimîn. “Agâh olunuz, aklınızı başınıza toplayınız, biliniz,

mütenebbih olunuz ki Allah'ın laneti zalimler üzerinedir!"

Zalimlerin üzerine yağacak; Allah'ın lanetine uğrayıp mahvolacaklar, perişan olacaklar.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan bu dünyada ağa olur, paşa olur, vezir, padişah, emir olur, komutan olur; insanlar bu dünyada serbest bırakılmış. Hırsız hırsızlık yapıyor, katil katillik, zâni zânilik, edepsiz edepsizlik yapıyor; ibadet ehli de ibadet yapıyor. Allah müsaade ediyor, imkân vermek istemese insan kolunu kaldıramaz, gözünü kıpırdatamaz. Olduğu yerde taş kesilir, donar kalır, kıpırdayamaz hale gelir; öyleleri de var. Bazılarını ibret için başına yıldırım yağdırıp orada yaktığı var.

وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ

Ve yürsilü's-savâika fe-yusîbu bihâ men yeşâ. "Bazen de şimşegi çaktırır, yıldırımını götürür kâfirin tepesine pat pat diye patlatır!"⁴

⁴ 13/Ra'd, 13.

Bazen rüzgâr estirir, fırtınalar, kasırgalar altını üstüne getirir; bazen zelzele olur, yerin dibine batırır. Çeşitli cezaları da yok değil ama bu dünya imtihan dünyası olduğu için insanlara genellikle müsaade olunuyor.

b. Herkes İmtihan Oluyor

Herkes imtihan oluyor: Zalim imtihanı berbat ediyor; mü'min, âbid, imtihanda güzel cevaplar veriyor, demektir. Hepimiz imtihandayız, bu imtihanın şuuruna ermeliyiz. Bu imtihanda Allahu Teâlâ hazretlerinin buyruklarını tutmak imtihanı kazanmak vesilesidir, buyruklarını tutmamak kaybetmek sebebidir. Allah'ın emrettiği şeyleri yapmak; yasak ettiği, emretmediği şeyleri yapmamak lazım!

İnsan bir yaptığından dolayı sevap kazanır bir de yapmadığından dolayı sevap kazanır. Hayırlı işi yaptığı zaman sevap kazanır: Camiye gitti, namaz kıldı, oruç tuttu, sadaka verdi, hayır yaptı, hasenat işledi, cami, köprü, çeşme yaptırdı, dullara, fakirlere yardım etti... Sevap yazılır. Bir de yapmadıklarından sevap yazılır: Arkadaşları çağırdı; “Gel bu akşam felekten bir gün çalalım, çengi de var

çalgı da var, içki de var davul da zurna da var...”

“Yok, yapmadım.”

Yapmadığından da sevap kazanır: Günah-tan çekilmekten de, harama el uzatmadığından, zulmetmediğinden, kötü söz söylemediğinden de sevap kazanır. Kötü şeyleri yapmayınca, iyi şeyleri yapınca sevap kazanıyor.

Aksine bir insan, iyi şeyleri yapacak makamdayken yapmıyor. Tam hakikati söylemek fırsatı eline geçmiş; iktidarda, gücü kuvveti de var. Hadi söylesene be adam! Söylemiyor, ağzını bıçak açmıyor. Hakkı söylesene, hakkı müdafaa etsene! “İşin doğrusu budur, Allah’ın emri budur, Allahu Teâlâ hazretleri şunu emretmiştir, binaenaleyh onun öyle yapılması lazım, ‘Ona suç var.’ demeyin!” desene! Gık demiyor. Demiyor ama o demediğinden dolayı ceza yiyecek!

Falanca adam filanca adamın üstüne çökmüş, gırtlığına bastırıyor; o da onun yanından geçiyor, hiç aldırılmıyor...

Hadîs-i şerîflerden biliyoruz:

[Böyle yapan kişi] kabre girer girmez bir tokmak yiyecekmiş. Ama nasıl bir tokmaksa, nasıl bir gürz ise kabrin içi ateş dolacakmış. O zaman azap meleklerine diyecekmiş ki;

“Ben namaz kılan bir insandım, oruç tutan bir insandım, bana niye vuruyorsunuz? Ben ne kabahat işledim ki?”

“Bir zalim bir mazluma zulmediyordu, yanından geçtin kurtarmadın!” diyecekler.

Sen misin kurtarmayan?

“Ben bir kabahat işlemedim ben zulüm yapmadım.”

“Senin kabahatin o zulmü engelleme-men!”

O bakımdan insan yapacağı şeyi de bilecek, yapacak; yapmayacağı şeyi de bilecek, geri duracak. Müdahale etmesi gereken yerde müdahale edecek, konuşması gereken yerde konuşacak, susması gereken yerde susacak.

Herkes namaza durmuş, arka tarafta;

“Yahu neredesin? Seni çoktandır göremedim, iyi misin, hoş musun? Hani benim

sana 80 bin lira borcum vardı ya; onu 60 bin lirasını mı vermiştim, 20 bin lirası mı kaldı?..”

Öndekilerin namazını bozacaksın, şimdi onun konuşulma sırası mı? Sus! Susacak yerde konuşuyor, konuşacak yerde susuyor. Bu da dengesizlik demektir.

Onun için müslümanlar olarak hepimiz vazifelerimizi bilelim. Allahu Teâlâ hazretlerinin hesabı, insanları hesaba çekmesi var. Hesap haktır, mizan haktır, bu kayıtlar haktır, amel defterlerine amellerin yazılması haktır! İnsanlar bunların karşılığını muhakkak görecek. Müslümanı müslüman yapan asıl iman budur. Asıl iman, imanın içindeki en ince noktası, kalbi, esas noktası; âhirete iman ve hesaba çekileceğinin kânî olmasıdır, insanın kanaatinin tam olmasıdır. Bu zayıf oldu mu insan günah işler, bu zayıf oldu mu tembellik eder, gider zalimlerle ortaklık eder, gider haksızlık yapar, arsızlık, edepsizlik yapar.

Allahu Teâlâ hazretleri hesap duygusunu içimizde kuvvetli eylesin. O hesabı unutturmasın, rûz-ı mahşeri, mahkeme-i kübrâyı unutturmasın. O sorguları sualleri, o şahitle-

rin; “Yalan söylüyorsun!” dediklerini unutturmasın! “Bu Allah’a karşı geldi.” dedirttirmesin. Bazı insanların mahşer halkı önünde rezil olacağıının telaşını içimizden çıkarttırmesın. Bizi vazifelerini yapan, uyanık müslümanlar eylesin.

c. Müslüman Nasıl Olmalı?

Bir yağın müslüman, ne işe yarar?

Hiçbir işe yaramaz. Hiç olmasa yatağın içine doldursa da pamuk gibi işe yarasa, ona da işe yaramaz. Olmaz! Müslümanın bulunduğu yerde hayır olacak ve şer defolup gidecek! Diyelim ki Yüzevler’de müslüman var:

Ne kadar?

Bir cami dolusu, 11 saf müslüman var; 22’şer kişiden 252 tane insan! Yüzevler’de müslümanların Müslümanlığı sokakların temizliğinden, ahlâktan, edepten, hayırdan, hasenattan, bereketten...belli olacak.

Şu tepeyi aşip da bu tarafa gelen; “Oh burada Müslümanlık kokuyor.” diyecek. Yani eseri, tesiri her şeyinde belli olacak. Bir günah yerine girdiği zaman da insan anlıyor.

Bakıyorsun orada çalgı, burada içki kokusu, öbür tarafta başka şeyler...

Neden?

Adamlar bozuk! Oraya girdiği zaman girdiğine pişman oluyor. İnsana bir kasvet basıyor, insan “Aman işimi bitirip şuradan kaçsam, hemen çabucak geçsem, kurtulsam...” diye düşünüyor.

Müslüman etrafa faydası olan insandır!

“Çok güzel adam; melek gibi, ne faydası var zararı var, etliye de karışmaz sütlüye de karışmaz...”

O sözün arkası “bir işe yaramaz” demek. Müslüman etliye de karışır sütlüye de karışır!

“Herkesle iyi geçiniyor, çok iyi adam!..”

Hayır, yanlış biliyorsun!

Müslüman, herkesle iyi geçinen adam değildir! Müslüman, iyi insanla iyi geçinen, kötü insanın kötülüğünü engelleyen insandır.

Kötü insana gidecek nasihat edecek; “Kardeşim yapma, şu içkiyi bırak, şu günahı terk eyle, haksız mal yemeyi bırak, bak arkadaş kardeşlerinle miras bölünmede onlara hak-

sızlık ettin, yazık değil mi? O ablanın şu kadar çoluk çocuğu var, sen mirasın üstüne çörek- lendin. Baban yazılı bir şey bırakmadı, diye yutuyorsun, bunu yapma!..” İcabında sert olacak!

Hadîs-i şerîfte “İnsanın [müslümanın] münafık bir kimseye; ‘Efendim, yâ seyidi!’ demesinden Arş-ı Âlâ titrer!” diyor. Bu ne biçim insan ki Allah’ın sevmediği münafık bir insana, “Efendim” dedi, diye arş zangır zangır titriyor. Öyle şey yok! İnsanın; arkadaşına bir güzel söz söylemesi sadakaysa zalime de kaşını çatması sadakadır, o da hayırdır. Onun için lütfen herkes Müslümanlığı doğru anlasın! Müsamaha, hoşgörü, iyi geçinme... Öyle yağ- ma yok! İki taraflı, işin iki tarafı var.

أَشَدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

Eşiddâu ale’l-küffâri ruhamâu beyne- hüm. “Kâfirlere karşı şiddetli, pehlivan gibi, dağ gibi.”

“Ben bu dağı aşamam, yalçın, ben bunun üstünden geçemem.” diye ödü patlayacak.

“Ama kendi aralarında merhametli, şef- katli, mülayim, sessiz; “Peki buyur, sen öne

geçiver, al ben yemeyeyim sen ye..." Yemek az; muma üflüyorlar ortalık görünmüyor. Kendisi tabağı takırdatıyor, bir şey yemiyor. Kendisi kaşığı tabağa tak tak tuk tuk vuruyor, misafiri doyuruyor. Kadın demiş ki;

"Yahu sen bu misafirleri getirdin ama evde yemek az."

"Olsun, mumu söndürürüz. Biz kaşık tı-kırtısı yaparız, misafir yemeği yer."

Müslüman kendi arasında merhametli olacak. Yemeyecek yedirecek, giymeyecek giydirecek, hep müslüman kardeşlerinin hayrını düşünecek, yardım edecek.

"Bir apartman yaptırdım, bir tane daha yaptırayım; bir kat elbisem var birkaç tane daha olsun, birkaç çeşit ayakkabım var, birkaç tane daha olsun; bankada şu kadar param var, falanca yerde şu kadar tarlam var, daha da olsun, daha da olsun..."

Ne olacak?

Öteki müslümanlara kesenin ağzını açacaksın, yardım edeceksin, ter dökeceksin uğraşacaksın.

Nasıl Hz. Ömer *radıyallahu anh* sırtına yiyecek çuvalını almış götürüyor!.. Diyorlar ki;

“Yâ emir’el-mü’minîn, bırak da biz taşıyalım.”

“Bırakın, kabahat benim. Ben tebaanın zayıfını, muhtacını bilememişim, Allah benden soracak!” diyor, koca karının evine gözlelerinden yaşlar döke döke çuvalı götürüyor. Onun için hepimiz o şuurda olacağız.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi günahlardan korusun, ârif kul, edepli, zarif, kâmil kul eylesin. İlmiyle âmil, çalışkan kul eylesin, tembel eylemesin, günahlara dalmış, gafil, cahil kul eylemesin.

Ama bütün bu güzel huylara sahip olup kötü huylardan uzak olma gayretine rağmen insanın gene bir sürü kusurları var.

Hadîs-i şerîfte okudum ki Süleyman *aleyhisselam* havalarda uçarken -peygamber, mucize olarak havalarda uçarken- durum hoşuna gitmiş pat aşağıya! Biraz kendisi bu durumdan hoşlanınca küt aşağıya... Peygamber-

lerin zelleleri, ayak sürçmeleri olur; birazcık, hatacık gibi şeyleri olabilir.

Peygamber Efendimiz; Abdullah b. Ümmü Mektûm *radiyallahu anh'a* ikide bir de soru sordu diye biraz yüzünü buruşturdu. Gelen kabilenin ileri gelen adamları ile konuşup dururken ikide bir de geliyor, soru soruyor. Âmâ bir sordu, iki sordu, ondan sonra yüzünü buruşturdu; yüzünü buruşturur buruşturmaz ayet-i kerîme geliyor:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Abese ve tevellâ, encâehu'l-a'mâ, ve mâ yudrîke le allehû yezzekkâ, ev yezzekeü feten feahüz-zikrâ.

Abese. “Peygamber, abus bir surat takındı, kaşlarını çattı.” *Ve tevellâ. Encâehu'l-a'mâ.* Âmâ kendisine geldi diye döndü.”

O âmânın ikide bir de gelip soru sormasından dolayı, “İşim var şimdi şununla uğraşıyorum...” gibilerden yüzünü buruşturdu, memnuniyetsizlik duydu ve sırtını döndü. Onun üzerine;

“Belki ötekiler hiç fayda görmeyecek, bunun fayda göreceğini sen niye anlamıyor-

sun? Belki asıl faydayı bu âmâ görecek, imanda o ilerleyecek!” diye ayet-i kerîme inince; “Öteki gafiller seni dinleyip dinleyip seni boş yere konuşturup gene defolup gidecekler, onlara [ilgin] bir işe yaramayacak!” diye ayet-i kerîme inince Peygamber Efendimiz vaziyeti toparladı.

Ondan sonra ne zaman Abdullah b. Ümmü Mektûm *radiyallahu anh*’ı görse “Gel bakalım kendisi sebebiyle Rabb’imin beni azarladığı kardeşim.” diye onu öyle çağırırmış. Peygamberimiz’in ahlâkı çok güzel, çok yüksek ama bir âmâya birkaç defa soru sordu diye kaş çatması üzerine âyet iniyor.

Hatasız kul olmaz, demek istiyorum. İyi kul olmaya gayret edeceğiz ama gene hatamız çoktur, gönlümüzden geçenler, yaptığımız işler iyi yapalım derken kötü şeyler olur.

Hatta bazen insan çok gayret ettikçe daha çok hata yapıyor. Hani sineğin kurtulayım derken çırpındıkça bala yapıştığı gibi daha çok yapışıyoruz.

Neden?

Neden olduğunu bilemezdik, hadîs-i şerîften öğreniyoruz:

Kulun kibre düşüp kendini beğenmesi, burnunun havaya kalkması, onurlanması günahattan daha fenaymış. Kibirlilik daha fena olduğundan Allah müslüman kula bazen günah işlettirmiş, günaha düşüttürürmüş ki kibirlenemesin!

“Ömrümü hep ibadetle geçirdim. Var mı benden daha iyisi? Elbette Allah beni cennete sokacak başkasını mı sokacak?..”

Böyle diyenler var. Yeryüzünde cahil insan çok! “Hiç hata etmedim!” diyor.

“Beş vakit namazımı kılıyorum, Kur’an da okuyorum, tesbih de çekiyorum, var mı benden daha iyisi?..” diyor.

İşte bir kere senin bu sözün fena, kendini bir şey sanman fena oluyor.

Onun için Allahu Teâlâ hazretleri bizi günahlardan korusun, tevazu sahibi eylesin. Tabi hatalarımız, günahlarımız da muhakkak olacaktır; hatalarımızı da günahlarımızı kabahatlerimizi de Settâr ismi hürmetine setr eyleyip Gaffâr ismi hürmetine afv u mağfiret

eylesin. Bizi cehenneme düşürmeden, kahrına gazabına uğratmadan cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin.

d. Allah İşini Güzel Yapanı Sever

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا أَنْ
يُتْقِنَهُ

*Innallâha yuhibbu izâ amile ehadükümü'l-amele en yutkinehû.*⁵

Taberanî'nin rivayet ettiği bir hadîs-i şerîftir.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Innallâhe yuhibbu. “Hiç şüphe yok ki Allah Teâlâ hazretleri sever.”

Neyi sever?

İzâ amile ehadüküm amelen en yutkinehû. “Sizden biriniz bir amel işlediği zaman, bir iş yaptığı zaman; Allah o ameli, işlediği o işi güzel yapmasını sever.”

Aferin ustaya, demiri çok güzel yaptı; sever. Aferin terziye, çok güzel dikti; sever. Aferin boyacıya, boyayı çok güzel yaptı; se-

⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-îmân*, VII, 232-233; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsed*, I, 275.

ver. Aferin sıvacıya, sıvayı çok muntazam yaptı, güzel yaptı; sever. Aferin kunduracıya, pabucu çok sağlam yaptı; sever...

Misalleri çeşitli mesleklerden veriyorum, sadece ibadet anlaşılmasın! Ne işi yapıyorsak yaptığımız işi güzel yapmalı. Arkasından tekrar düzeltmeye sebep olacak bir tarzda yapmamalı, muntazam yapmalı. Yazı yazıyorsak okunaklı okunaklı yazmalıyız. Eczacı yazısı, doktor yazısı gibi on kişiye gösterirsin, ne olduğunu kimse sökemez; öyle olmaması lazım! Yazının güzel olması lazım, işin güzel olması, imar ettiğimiz şeyin güzel olması lazım.

Baklavacıya gidiyorsun: Şu 1600 lira, şu 2100 lira, şu da özel 3000 lira diyor.

Müşteri, “Sonuncudan ver.” Diyor.

Neden?

Özel, özenilmiş; özenile bezenile yapılmış.

Allahu Teâlâ hazretleri özenilerek yapılanı seviyor. Uydurmasyon, çala çırpa, hemen, paldır küldür yapılan şeyi sevmiyor. Müslümanın, sizlerin ve bizlerin, hepimizin

içinde bir güzellik sevgisi olacak, mükemmel-lik arzusu olacak, her yaptığımız işi mükemmel yapacağız!

Namaz kılıyoruz, namazı mükemmel kıla-lım; *Allahu Ekber* dediğimiz zaman hislerimizi, duygularımızı, düşüncelerimizi arkaya atalım; Rabb'imizin huzuruna tam girelim.

Kur'an okuduğumuz zaman ne oluyor?

Harflerin yarısını ya yuttun; doğru düzgün, tecvid ile, tane tane, güzel güzel okuyalım.

Bir iş yaptığımız zaman bu işin daha güzel yapılması için ne lazım?

Falanca yerden kitap getir, falanca ustaya sor, filanca yeri ziyaret et, falanca insanın nasıl yaptığına bak; güzel yap! Bir duvar yapıyorlar; yandan bir bakıyorsun, deniz gibi dalgalı. Olmaz, duvar muntazam olacak, pırıl pırıl, tertemiz olacak.

Bir fiş yapmış, prize takıyorsun biraz sonra bakıyorsun bir koku geliyor; fiş erimiş. Subhanallah! Bu fişi yapan adamın, bu fiş buraya takıldığı zaman biraz cereyan geçince ısınacağını düşünmesi gerekmez mi?

Bir şey bir şeyin karşılığı olarak yapılmış; uğraşıyorsun, didiniyorsun, içine girmiyor.

Neden?

Ayarsız yapmış, güzel yapacak! güzel yapılmadı mı Allah sevmiyor, güzel yapıldığı zaman seviyor. Hepimiz hangi meslekteyse isterse çöpçülük olsun çöpçülükse güzel yapalım!

Bir Erzurumlu kardeşi unutamam:

Ankara'da 20 sene önce kömür aldık. Kömür deposuna gittim, "Abi kömürü ben taşıyayım." diye ilk gelen insanın yanına yanaşıyorlar. Ben de reddetmiyorum, bana lazım, ne diye reddedeyim; ilk gelene "Peki, gel." dedim. Küfeli; Hemen ilk kim karşılaşmışsa "Kömürünüzü isterseniz ben taşıyayım." dedi, "Olur." dedim. Çünkü "Hayır, olmaz." desem nasıl olsa birisine taşıttıracağım, ilk gelene evet dedim.

Adamcağız orada kömürün konulmasında yardım etti. Ondan sonra eve geldiği zaman kömürün taşınmasına hayran kaldım, koyuşuna, konuşmasına, düşünmesine hayran kaldım

ve ondan sonra kömür taşıdığı yerleri sildi süpürdü, tertemiz yaptı.

O adamın adını niye almadım, diye öyle pişmanım ki! Niye adresini almadım, niye köyünü öğrenmedim?..

O kömürcü değildi, belki profesörlüğe layık bir insandı. Onun gibi yaptığı iş iyi yapan görmedim...

Demek ki asil bir ailedenmiş. Belli olmuyor ki! Bu asalet denilen şey de omuza konulan, aylarla yıldızlarla ölçülen bir şey değil ki; insanın içinde olan, huydan gelen bir şey, çok hoşuma gitti. Onun için siz de kim güzel çalışıyorsa, kim güzel iş yapıyorsa onları belleyin. Kendiniz de yaptığınız işi mükemmel bir tarzda yapmaya, en mükemmel tarzda yapmaya gayret edin. Bizler de öyle yapalım. Dünyada her şeyin en güzelini yapmak müslümana yakışır!

Avrupalılar Selahaddîn-i Eyyûbî zamanında “Bizim kılıçlarımız üstün!” diye övünmüşler, işte şöyle yapınca kesiyor, böyle yapınca kesiyor... Rivayete göre Selahaddîn-i Eyyûbî tülbenti havaya atmış kılıcı ...

... kormuş bunun içinde cin mi var? Peri mi var? falan diye sağını solunu kurcalamış bozmuş. Yani öyleymiş eskiden, sonradan işte bu harplerden darplardan biz bu üstünlüğü kaybetmişiz.

Piri Reis diye bir denizci komutan var: Amerika'nın, Brezilya'nın, Afrika'nın her tarafının haritasını haritasına işlemiş. Piri Reis'in dünya haritasına "Bu adam o zamanda, bu kadar kimsenin bilmediği yerleri nereden öğrendi?.." diye herkes hayret ediyor. Demek ki ya gitmiş ya da gidenlerden almış, öğrenmiş, haritasını işlemiş. Demek ki kapitanlığı mükemmelmiş.

Mimar Sinan'ın eserlerine bugün herkes hayran kalıyor. Almanın birisi Süleymaniye Camisinin içine sırtüstü yatmış, elinde fotoğraf makinesi, kubbeye bakıyor. Bizim arkadaşlardan bir tanesi gitmiş:

"Nasıl? Şimdi yapılır mı, böyle bir eser yapabilir misiniz?"

Demiş ki; "Bu kubbeyi alacaksın, ters çevireceksin, içine altın dolduracaksın, belki o zaman yapılır!"

Çok zor, çok para isteyen bir şey, falan mânâsında. Her şeyde öyle: Küçük camisi de öyle büyük camisi de öyle. Tuna nehrinin üstünde köprü tutturmamıyorlar, çünkü bataklık; altı cıvık olduğundan taşları koyduğu zaman kayıyor. Bir köprü yapmış, hâlâ sağlam! Dede-lerimiz Ankara'da bir köprü yapmış, yanına da karayolları getirmiş, geniş bir beton köprü yapmış. Yanındaki köprü artık lazım değil. Çünkü o hörgüç gibi çıkmalı inmeli köprü, bu dümdüz. İnşaat bittikten sonra karayolları mühendisleri demişler ki; "Bu eski köprüyü berhava edelim. Ateşleyelim gitsin bu yeni köprü kalsın."

Demek orada birkaç tane akıllı insan varmış, demişler ki; "Bu tarihî köprüdür, kitabesi var, tarihî eser olarak dursun."

Senesini hatırlayamıyorum: Ben Ankara'dayken bir sel geldi, bir yağmur yağdı; bizim Keçiören köprüsü vs. gitti, sel her şeyi yardı götürdü. Etlik'teki o büyük karayolları köprüsü betonarme köprüyü de karton gibi aldı devirdi! Sel hızlı geldiği için sanki bir kitabı devirmiş gibi aldı devirdi. O zaman herkes o eski köprüden işledi. O "Bombalaya-

lım, atalım artık, temellerini yıkalım!” dedikleri köprüden işlediler.

Neden?

Sağlam yapmış; temelini, taşını sağlam yapmış. Gelen delidolu çay, dere 20. yüzyılın betonarme köprüsünü söküp atıyor da ötekisini atmıyor. İşte camimiz, köprümüz, kumaşımız, boyamız...

Onaltıncı yüzyılda yapılan çininin rengini yirminci yüzyılda tutturamıyorlar. Ne Avrupa tutturuyor, ne Türkiye tutturuyor! O zamanın ustası öyle renkler yapmış, öyle sağlam yapmış ki şimdi onu tutturamıyorlar.

Müslümanın işi böyledir. Yaptığı işi güzel yapacak. Hepimiz öyle. Tuttuğumuz işte hepimizin birinci olmamız lazım. Elhamdülillah dergilerimizde yazacağız, başörtülü kızlardan kaç tanesi birinci olmuş, onları tespit ettik. Bizim mühendis profesör kardeşlerimizden birisinin kızı Boğaziçi Üniversitesi Tıp Fakültesinin birincisi olmuş. Demişler ki; “Bunun başı örtülü, birincilik merasimine bunu almamız!”

İşte öyle olmalı, insan çalışkanlığında yaptığı işle öyle mükemmel olmalı!

إِنَّ اللَّهَ يَعْجَبُ مِنْ سَائِلٍ يَسْأَلُ غَيْرَ الْجَنَّةِ، وَمِنْ
مُعْطٍ يُعْطِي لغيرِ اللَّهِ، وَمِنْ مُتَعَوِّذٍ يَتَعَوَّذُ مِنْ غَيْرِ
النَّارِ

*Innallâha Teâlâ ya'cebu min sâilin
yes'elü gayre'l-cenneti ve min muğtin yu'ti
li-gayrillâhi ve min müteavvizin yeteavvezü
min gayri'n-nâr.*⁶

Bu hadîs-i şerîfi el-Hatîb el-Bağdadî, Abdullah b. Ömer *radıyallahu anh'*den rivayet etmiş.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in naklettiğine göre şöyle buyruluyor:

Innallâhe Teâlâ ya'cebu. “Allahu Teâlâ hazretleri hiç şüphe yok ki taaccüp eder, şaşar, hayret eder, ‘Olacak şey mi bu?’ diye şaşar.”

⁶ Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, X, 368, r. 3097; Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-ummâl*, II, 85, r. 3260.

e. Allah'u Teala Şu Üç Kişiyeye Şaşar

Kime şaşar?

Min sâilin yes'elü gayre'l-cenneti. "Cennetten başka bir şeyi isteyen insana şaşar, taaccüp eder."

Yahu istenecek şey olarak cennet var, cenneti istesene! Cenneti istemiyor da; "Yâ Rabbi, bana şunu ver, bunu ver..."

Değer mi?

Allah, cennetten gayri bir şeyi isteyene şaşar. Aklı yok, idraki yok, şuuru zayıf, asıl istenecek şeyi bilemiyor diye şaşar.

Demek ki istenecek şey neymiş?

Cennetmiş, gayrısı boşmuş. Bu sözden o anlaşılıyor.

Ve min mu'tin yu'tî li-gayrillâh. "Ve verene de şaşar."

Nasıl veriyor?

Li-gayrillah. "Allah'tan gayrının alkışını, beğenmesini, takdirini düşünerek verene de şaşar!"

Vereceksen Allah için, Allah rızası için ver. Allah, bir başka maksatla verene şaşar.

O zaman verdiğinin kıymeti yok ki! Yaptığı işin hiçbir hayrı, kıymeti olmaz. Gaye Allah rızası olmayınca, bir iş Allah'ın rızasını kazanmak için yapılmayınca ondan hiçbir fayda hâsıl olmaz.

“Boşuna uğraşiyor.” mânasına, Allah buna şaşar. İnsan verdi mi Allah için vermeli, yaptığı şeyi Allah için yapmalı!

Ve min müteavvizin yeteavvezü min gayri'n-nâr. “Ve cehennemden başka bir şeyden Allah'a sığınana, teavvüz edene, sığınma dileyene hayret eder.”

Asıl sığınılacak, kaçınılacak olan şey cehennemdir. İnsanların uğraşıp, didinip kendisini cehennemden kurtarmağa gayret etmeleri lazım. İsterlerse -isteyecekleri şeylerin en âlâsı, en yücesi, yükseği cennettir- cenneti istemeleri lazım. Eğer vereceklerse, biraz paraları pulları varsa, hayır yapacaklarsa, bir şey vereceklerse Allah rızası için vermek üzere niyetlerini tashih etmeleri lazım. Allah'tan gayrı bir maksat için verilmez.

Millî Eğitim Bakanlığı bir kampanya açmış:

Halkla devlet el ele!

“Ben de şöyle bir okul yapayım da firmamın reklamı olsun.”

Sen hava alırsın, âhîret sevabından hiçbir şey alamazsın! Allah rızası için yapacak!

“Ben de vereyim de başvekil beni sevsin.”

Başvekil için verdi, olmaz! Allah rızası için verecek!

“Ben de vereyim de falanca insanla aram düzelir, o zaman ben de şöyle yaparım, böyle yaparım...”

Olmaz.

İnsan kâmil müslüman ise yaptığı işi, Allah rızası için yapacak. Verdiği zaman Allah için verecek, aldığı zaman Allah için alacak. İstenilen şeylerin en güzeli de cennettir.

Muhterem kardeşlerim!

Çünkü bazıları cennetin şöhretine, nâmına, şânına layık olmayan bir duygu taşıyorlar. Cennet Allahu Teâlâ hazretlerinin bütün kudreti ile kulları için ziynetlendirdiği, hazırladığı bir yer. İnsan bazen bu dünyada bir sergiye

gidiyor, bir büyük hana, yeni yapılmış bir binaya, bir modern şehre, bir saraya, bir bahçeye giriyor bakıyor; şu dünyada insan eliyle yapılmış ne kadar güzel şeyler var!.. Para, malî imkân oldu mu bu insanlar neler yapıyorlar; havuzlar, mermerler, bahçeler, ışıklar, ışık oyunları, avizeler...

Her şeye kâdir olan, her şeyi yaratan Allah Teâlâ hazretleri her türlü güzelliği cennette toplamış. Rızası da cennette, sevdiği kullar da cennette, bütün güzellikler de cennette: Gözlerin görmediği, kulakların hiç duymadığı!

Tamam, gözler görmemiştir, kulaklar duymamıştır...

En önemlisi orada hiç kimsenin hayaline gelmedik güzellikleri ihsan edecek. Ben şimdi aklımı ne kadar yorsam dünyadaki bir şeyin biraz daha mükemmeliğini düşünürüm, “İşte cennet herhalde öyledir.” derim. İnsanların hepsinin hayalleri bir araya gelse, harıl harıl çalışsalar hayallerine bile sığmayacak güzellikleri Allah cennette toplamış.

İstenmez mi?

Bütün gücümüz orayı kazanmak için olmalı!

Delikanlı liseyi bitiriyor, “Ben Boğaziçi Üniversitesi’nin şu bölümünü kazanacağım...” diye bir-iki sene önceden çalışmaya başlıyor, en mükemmel dershaneye giriyor. Veyahut küçükten “Ben büyüyünce pilot olacağım.” diye aklına koymuş, her işini ona göre ayarlıyor. Biz de “Âhirete gidince cennete gireceğim.” diye bir azim, bir gayret taşımamız. Onun için harıl harıl çalışmalıyız. “Oğlum, biraz daha yat uyu!”

“Şu problemleri çözeyim de, bir saat daha çalışayım da öyle; sınıfı geçeceğim, sınıf birincisi olacağım, fen lisesine gideceğim, Anadolu lisesini kazanacağım, oradan üniversitenin şu istediğim bölümünü kazanacağım...”

İnsan bir yüksek gayeye gözünü diktiği zaman insanda uyku filan kalmıyor. Yorgunluk, uykusuzluk, açlık, susuzluk, üzüntü; sıkıntıya dişini sıkıyor, ta ki o güzel neticeye vasıl olsun. Cennet de istenilecek şeylerin en güzeli. Onun için bu dünya işleri için kimler nasıl çalışıyorsa bizim de onlardan ibret alıp

cennete öyle çalışmamız, öyle gayretli olmamız lazım.

Böyle tembel tembel yan gelip yatmakla cennet kazanılır mı? Gafletle, cehaletle, tembellikle, cihat etmeden, mal sarf etmeden, uğraşmadan, didinmeden, sıkıntılara uğramadan olur mu?

Olmaz! Çalışacağız.

Cehennem de Allah'ın kahrının, gazabının tecelligâhı, tecelli yeri. Onun için orada da akla hayale gelmedik eziyetler, sıkıntılar, korkular, üzüntüler, dehşetler var. İnsan oraya da düşmemeye çalışmalı. “Kış sebebiyle Sapanca-İzmit arasındaki yola dağdan kurtlar, ayılar sürüler halinde inmiş...” desek hiç kimse o taraflara gitmez. Onun için cehennemin korkusunun da içimizde olması lazım. Cehennemin o dehşetlerini düşünüp oraya düşmek için çalışmamız ve dışimizi sıkmamız, günahlardan uzak durmamız, Allah'ın rızasına aykırı işlere girişmememiz icap ediyor. Bu arzuyu daima içimizde perçinlemeliyiz, taşımalıyız.

Bu hadîs-i şerîf bir başka hadîs-i şerîfi hatırlattı.

“Bir insan namazı kılar. Namazı bittikten sonra melekler ve huri kızları bakarlar. Melekler “Allah Allah; pabucunu aldı, camiden dışarıya gidiyor. Namazı kıldı, cenneti istemiyor, cenneti istemedi; cehennemden de Allaha sığınmadı, pabucunu aldı, gidiyor. Bir şey demiyor. Ne kadar acayip!” diye şaşırırlarmış melekler.”

Huri kızları da namazı kıldı da bizi talep etmedi diye boyunlarını bükermiş.

Onun için Peygamber Efendimiz tarafından namazdan sonra;

Allahümme ecirnâ mine'n-nâr. “Ya Rabbi, bizi cehennemden koru kurtar!” *Fedhılna'l-cennete mea'l-ebrâr.* “Sevdiğin, has, iyi kullarıyla beraber bizi cennetine dâhil eyle!” *Ve zevvicnâ mine'l-hûri'l-iyen.* “Huri kızlarıyla da bizi tezvic eyle, orada evlendir!” diye öyle dua edilmesi erkeklere tavsiye ediliyor.

Tabi hanımların da duası yine kendilerine göre olur.

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ، فَإِذَا خَانَهُ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا

*Innallâahe Teâlâ yekûlü: Ene sâlisü's-şerîkeyn mâ lem yehun ehadühümâ sâhibehû fe-izâ hânehû haractü min beynihimâ.*⁷

Bu hadîs-i şerîfte ortaklıkla ilgilidir.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*den büyük hadis alimlerinden Ebû Davud es-Sicistanî *rahmetullahi aleyh* rivayet eylemiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Innallaha Teâlâ yekulü. "Allahu Teâlâ hazretleri şöyle buyuruyor". diye Peygamber Efendimiz bize anlatıyor. Çünkü Allah ona, o da bize bildiriyor.

f. İki Ortak Bir İş Yaparsa Üçüncüsü Allah Olur

"Muhakkak ki Allahu Teâlâ hazretleri şöyle buyurur."

Ene sâlisü's-şerîkeyn. "Ben iki iş ortağının üçüncüsü olurum! İki kişi ortaklık yaptığı zaman üçüncüsü ben olurum!"

⁷ Ebû Dâvud, "Buyu", 27, r. 3383; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VI, 130, r. 11424.

Ahmet'le Mehmet bir dükkân açtılar, sermaye koydular veyahut birisi sermaye koydu, ötekisi iş yaptı, ortaklık, şirket teşkil ettiler. Allahu Teâlâ hazretleri; "Bu iki ortak bir araya geldiği zaman üçüncüsü ben olurum!" diyor

Ne demek?

Bir ticarethanenin ortaklarından birisi Allah *celle celâlüh ve amme nevâlühû ve lâ ilâhe ğayruhu* oldu mu o zaman her şey rast gider! Müşterisi çok, bereketi çok olur, kâr olur, ziyandan korunur, yangın olmaz, fare yemez, rutubet telef etmez; çünkü ortağın birisi her şeye kâdir olan Allahu Teâlâ hazretleri!

Ne zaman?

Mâ lem yehun ehadühümâ sâhibehû. "Bir tanesi ortağına, arkadaşına hıyanet edinceye kadar!"

"Hıyanet etmediği müddetçe ben onların ortağı olurum. Ama birisi ötekisine hıyanet etmeye başladığı zaman iş bitti!" Allahu Teâlâ hazretleri;

Fe-izâ hânehû haractü min beynihimâ.

“Birisi ötekisine bir hıyanetlik ettiği zaman ben öyle hıyanetli ortaklıkta bulunmam, aralarından çekilir çıkarım!” buyuruyor.

Bu hadîs-i şerîften birkaç ders çıkıyor: Müslümanların müşterek iş yapmasını Allah seviyor, teşvik ediyor.

Ben tek başıma dükkân açabilir miyim?

Açarım. Açarım ama bir müslüman kardeşimle ortaklık yaparsam Allah da ortak olacak, hayır olacak, bereket olacak! Demek ki ortaklıkta daha büyük bir bereket var. Ortak olmayı tercih etmek lazım. Müslümanların müşterek iş yapmaya alışması lazım, müslümanların şirketleşmesi, müslümanların dev şirketler kurması, büyük fabrikaların sahibi olması lazım.

Sapanca’ya gelinceye kadar yol boyunca bir sürü fabrika görüyoruz. *Uniroyal, Froyhavs* vs. sağında solunda bir sürü fabrika var.

Övünmeye geldiği zaman bu memleketin yüzde kaçını müslüman?

%99’u müslüman. Yahudisi, Ermeni’si, Rum’u azınlık %1 kadar bir şey. %99’u müslü-

man ama Őu memleketin hakiki sahibi olan bizlerin, dođru dűzgűn iktisadî bir Őeyimiz yoktur.

Őu namaz kılan ahalinin, Őu hadîs-i Őerîflerin bize emrettiđi Őekilde kardeŐâne toplanıp; Őirketler kurup da bűyűk Őeyler yaptıđı gűrűlműyor. Daima iŐ adamları; KoŐ, EczacıbaŐı, Sabancı... Kanunları takip ediyorlar, iŐlerini biliyorlar. Devlet nereye kredi veriyorsa o sahada iŐ aŐıyor, devletin kredisini alıyor, iŐlerini yűrűtűyor.

Ama Őu namazlı niyazlı, zekâtlı haclı, hayırlı hasenatlı insanlar da biraz zengin olsa ortalık para gűrecek. Fakirler bayram eder, iyi olur. Bunların da ŐirketleŐtiđini gűrmemiz lazım. Tek insanların ticarethane kurması, geliŐmesi ayrı! Ortaklık, műslűmanların birlik ve beraberliđi lazım ama yok. Varsa da kavga edip ayrılıyorlar. Ortaklık kurmuŐsa da ayrılıyor. GeŐinmesini, bu iŐin hayrını, bereketini bilmiyorlar veyahut iyi műslűman deđiller. Hıyanet ettikleri zaman ortaklıđın kadri ve bereketi kalmıyor.

Hıyanet nasıl olur?

Ortağından habersiz kasadan para alır, bir başka oyun eder, malı alırken mal aldığı yere der ki;

“Kaça?”

“Tanesi 90 bin liraya.”

“Sen bunları 100 bin lira yaz, 10 bin lirasını bana açıktan ver.”

“Olur mu?”

“Böyle yazdığından dolayı 2000 lira da sana veririm...”

Şimdi bu hıyanet oldu, öteki ortağın haberi yok. Mal dükkâna 100 bin liraya girmiş gibi görünüyor, hâlbuki 90 bin liraya girdi; aradaki 10 bin lirayı bu ortak o alışverişten cebine indirdi. O zaman hıyanet oldu, hıyanetlik olan yerde Allahu Teâlâ hazretleri durmaz. O zaman anlaşılıyor ki ortaklık yapacağız, ortaklıkta kuruşu, iğneyi düğmeyi hesaplayacağız, hakkaniyete riayet edeceğiz. Kardeşimizin orada olmadığından istifade etmeye kalkışmayacağız, olsa da olmasa da onun hakkını aynen koruyacağız, kollayacağız. Böyle olursa onun bereketine doyum olmaz.

Ben küçükken bizim büyüklerimiz anlattırdı:

İki kardeş ortaklaşa buğday ekmişler, harman yapmışlar. Samanı bir tarafa, taneyi bir tarafa ayırmışlar. Bir tane arabaları var. Arabaya samanı dolduruyorlarmış; bir birisinin evine gidiyormuş ambarına yıkılıyormuş, araba bir daha geliyormuş dolduruyorlarmış, ötekisine gidiyormuş. Harmanı ikiye ayırmışlar, orada samanı, buğdayları “Şu saman bir kardeşin hakkı, bu saman bir kardeşin hakkı...” diye göz kararı eşit olarak ikiye ayırmışlar.

Bir tanesi samanı, buğdayı doldurup eve gittiği zaman öteki kardeş diyormuş ki;

“Bu benim ağabeyim evli, 6-7 tane çocuğu var; hâlbuki ben bekârım, henüz daha öyle bir şeyim; çoluk çocuk gailem yok. Ağabeyim ısrar etti, biz bunu eşit böldük ama hazır o yokken biraz benimkinden kürek kürek o tarafa vereyim...”

Nasıl olsa abisi yok, o tarafa saman, buğday atıyor.

Araba gelince bu sefer kendi buğdayını kendi samanını alıp evine götürdüğü zaman ağabeyi dermiş ki;

“Ben evlendim, hayattan muradımı aldım, çoluk çocuğa karıştım. Bu çocuk daha evlenecek, çeyiz çimen lazım, ev bark lazım, bunun paraya daha çok ihtiyacı var; eşit böl-dük ama şimdi o yokken ben kendi hakkımdan biraz daha şu tarafa kürek kürek vereyim. O da samanı bu tarafa atıyor. Anlatırlar ki yani o samanı, buğdayı taşıya taşıya bitirememişler.

Neden?

Allah bereket veriyor. O güzel duygudan o kardeşâne histen dolayı Allah ona bereket veriyor taşıya taşıya bitirmemişler.

Hakikaten de böyle olur. Peygamber Efendimiz’in mucizeleri arasında vardır ki bir küçük kaptan pek çok kimse istifade ediyor. İçiyorlar içiyorlar, yiyorlar yiyorlar bitmiyor. 4Bir tasın içinde süt var; “Yâ Ebû Hüreyre, iç bakalım.”

İçiyor, ona veriyor; o içiyor, ona veriyor; o içiyor, ona veriyor... 70 kişi içti içti, tas döndü geldi; hâlâ aynen duruyor.

Neden?

Allahu Teâlâ hazretleri bereket veriyor.

Mesela Peygamber Efendimiz'in verdiği hurmalardan iki tanesini kendi hurma torbasına atmış, o hurma torbasından hurma hiç bitmemiş. Neden? O mübarek hurmalardan var, bereket geliyor. Fışkırıyor, kaynıyor. Bu mânevî bir şeydir. Onun için biz iyi müslümanlar, Allah'ın sevdiği müslümanlar olursak kardeşlerimizin iyiliğini murad edersek ticarethanemiz iyi olur, evimiz hayırlı, kesemiz bereketli olur, maaşımız yeter artar. O küçük maaşlarla ev alırsınız, tarla alırsınız, araba alırsınız, o evin olduğu yerde imar geçer on kata müsaade ederler. Müteahhit gelir; "Al sana beş tane daire, üç tane dükkân; şu arsayı ver..." der, insan durduğu yerden para pul sahibi olur. Bereketli olursa zenginleşir gider.

Eğer bereketsiz olursa tarlası istimplaka uğrar, yangın olur şu olur bu olur, bir hayrını bereketini görmez. Hasta olur hastalığa har-

car. Tedavi olacağım diye nesi varsa hepsini, fabrikasını satar, iş biter.

Onun için bereket denilen şey görülme-
yen bir şeydir, ona riayet etmek, onu elde
etmeye çalışmak, Allah'ın bereketine nail
olmaya çalışmak lazım.

أَلَا تَسْمَعُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ، وَلَا بِحُزْنِ
الْقَلْبِ، وَلَكِنْ يُعَذِّبُ بِهَذَا - وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ - أَوْ
يَرْحَمُ، وَإِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذِّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ

*Innallâhe lâ yuazzibu bi-demi'l-ayni ve
lâ bi-huzn'i-l-kalbi ve lâkin yuazzibu bi-hâzâ
kâle ve eşâra ilâ lisânihî ev yerhamu ve in-
ne'l-meyyite yuazzebu bi-bükâi ehlihî aley-
hi.*⁸

Revâhu'l-cemaah.

Hadis alimleri sahih kitaplarında bu
hadîs-i şerîfi rivayet etmişler. Bu hadîs-i şerîf
vefatlarda geriye kalanların ağlamamasıyla,
nasıl davranmalarıyla ilgili bir tavsiye ihtiva
ediyor.

⁸ Buhârî, "Cenâiz", 44, r. 1304; Müslim, "Küsûf", r. 12.

g. Allah Korkusundan Göz Yaşı Dökmek

Bu hadîs-i şerîfte Efendimiz buyurmuş ki;

Innallâhe lâ yuazzibu bi-demi'l-ayni.

“Allahu Teâlâ hazretleri hiç şüphe yok ki gözden yaş dökülmesinden dolayı kula günah yazıp da âhirette onu azaba uğratmaz, azaplandırılmaz.” *Ve lâ bi-huzn'i-l-kalbi.* “Gönlün mahzun olmasından, hüzne düşmesinden, üzülmüşten, gözlerin yaşarmasından dolayı Allahu Teâlâ hazretleri ölüye ağlayan, üzülen kimseyi âhirette günah yazıp da azaplandırılmaz.” *Ve lâkin yuazzibu bi-hâzâ.* “Şundan dolayı azaplandırır!” diye Peygamber Efendimiz dilini işaret etmiş.Çünkü hepinizin bildiği bir şey vardır ki -bizim memlekette de vardır, Arap memleketlerinde de varmış- birisinin bir yakını öldüğü zaman ağıt yakarlar, uzun boylu laflar söylerler; “Ah kömür gözlüydü, kara kaşlıydı, şöyle mübarekti, böyle iyiydi, yâ Rabbi sen alacak başka insan bulamadın mı, bu benim kıymetli varlığımı elimden aldın...” Allah’ın takdirine uygun düşmeyen, bir sürü saçma sapan laflar söylerler; ondan dolayı azaba uğrarlar. “Seni edepsiz seni, sen o hadiseye sabretmedin de ileri geri konuştun!” diye dilinden dolayı Allah azaba

uğratır veyahut da merhamet eder. Allahu Teâlâ hazretleri günahkâr kullarını merhamet etmeye, affetmeye kâdirdir. O'na kimse “Etme!” diyemez, önüne çıkacak bir güç kuvvet yoktur ki dilerse affeder veyahut da kul diliyle güzel şey söyler:

Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn. “Hepimiz Allah’ın kullarıyız, yaratıklarımız; o verir, o alır!”

Rabbim verdi, Rabbim aldı; ne diyeyim, benim diyecek bir şeyim yok, her şeyi hikmetle yapıyor bunda da bir hikmeti vardır, diye boynunu bükerse oradan sevap da kazanabilir.

Innâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn demekten çok sevap kazanır. Peygamber Efendimiz; “Her söylediği için sevabı yenilenir!” diyor.

“Bir insan başına bir felaket gelse, *innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn* dese ve ilerde - bir hafta sonra, bir ay, bir sene, beş sene sonra- o felaketi yine hatırlasa, yine *innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn* dese her deyişinde sevabı tazelenir!” buyruluyor. Onun için bir de son cümlesi şu;

Ve inne'l-meyyite yuazzebu bi-bükâi ehlihî aleyhi. “Ölü; vefat eden kişi ailesinin, ehlinin arkasından ona ağlamasından muazzep olur.”

O merasimlerden, yakmalardan, ağıtlardan, bağırmalardan, saç baş yolmalardan, yaka yırtmalardan, diz dövmelelerinden ah vah vs...Adamlar iki taraftan da koluna girerler: “Yapma, etme, sabırlı ol!..”

“Siz de benim başıma ne felaket geldi bilmiyor musunuz? Siz nereden bileceksiniz?..”

“Sus be adam!”

Bir sürü laf söyler. Biliyorsunuz bazen böyle şeylerle karşılaşılıyor.Mü'min nasıl yapar? Mü'min üzülebilir, durduğu yerden gözleri dolar, kalbi mahzun olur, üzülür, gözleri yaşarır; bunda bir günah yok. Çünkü acıya tahammül zordur, insan bir acısı olduğu zaman ağlar, mahzun olur.

Söylediği sözler, yaptığı hareketler, taşkınlıklardan dolayı günaha girer ve ölü de böyle ağlamadan dolayı muazzep olur. Kişi, ölüyü de azaplandırmış olur. Allahu Teâlâ

hazretleri elem keder vermesin. Bir musibete uğradığımız zaman da ona sabredip, sabırdan dolayı ecir kazanmayı cümlemize nasip eylesin.

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: إِذَا أَخَذْتُ كَرِيمَتِي عَبْدِي فِي الدُّنْيَا
لَمْ يَكُنْ لَهُ جَزَاءٌ عِنْدِي إِلَّا الْجَنَّةَ

*Innallâhe teâlâ yekûlu: İzâ aheztu kerîmetî abdî fi'd-dünyâ lem yekün lehû indi cezâun ille'l-cennete.*⁹

Tirmizî Enes *radiyallahu anh'*ten rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz diyor ki; “Hiç şüphe yok ki Allahu Teâlâ hazretleri şöyle buyurur.

İzâ aheztu kerîmetî abdî. “Ben bir kulumun iki kerîmesini alırsam”

Kerîme: Türkçe’de “kız çocuk” mânasına geliyor ama bir de gözlere kerîme deniliyor. Göz, görme kabiliyeti Allah’ın büyük ikramıdır, insana çok büyük bir ikramdır, etrafı görmek çok kıymetli bir duygu. “Dünyada, bir insanın görme duygusunu aldığım zaman, onun âhirette mükâfatı cennetten gayrı bir

⁹ Tirmizî, “Zühd”, 57, r. 2400; Ahmed b. Hanbel, V, 258, r. 22228.

şey olmaz!” Allah, kulu kör ederse âhirette mutlaka cenneti verir, cennetlik olur. Biliyoruz sahabeden bir zâtın duası makbul idi. Peygamber Efendimiz’in ona duası var da Kime dua etse ondan dolayı kime ne dua etse duası olurdu. Hastaları getirirdi:

“Yâ Rabbi, şifa ver.” derdi, hasta şifa bulur giderdi.

Duası makbul ve mücerreb. Tecrübe ediyor, kesin olarak biliniyor ki o zâtın duası kabul olur, biliyoruz. Bugün de var, bugün de mesela benim şahsen bildiğim kimselerden var: 5-6 sene çocuğu olmamış, dua bereketine Allah sonradan çocuk veriyor.

“Filanca kimse dua etti...”

Allah bazı kullarını seviyor, duasını kabul ediyor, oluyor.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
25 Rebîü'l-Evvel 1408 / 17.11.1987
İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

